

Egyből a lovak sörényébe csaptunk. A Gondúzó étterem pincegalériájában a beszélgetést indító **Kovács András Ferenc**, vagyis **KAF**, a képzavar jelentéséről kérdezte **Parti Nagy Lajost**.

Parti szerint frenetikus hatású képzavar eszement lírikus fejéből pattanhat ki, bár ilyet szülni igazából író nem, csak az élet képes.

Bizonyításképpen egy hetvenes évekbeli történetet mesélt el, aminek főszereplője a világot túl feketére festő magyar írókat bíráló és a rózsaszínt követelő elvtárs volt. A miért sötét miért nem világos virágos kérdésre frappáns képzavaros válasz érkezett: a negatív emlőről nem lehet pozitív csecsemőt etetni.

A múltbeli kalandozás Parti szeretett (Jelenkor, Pécs, 1979–1986) és „rettenetesen utált” (Magyar Napló, 1991–1993) szerkesztői múltjának felidézésével kezdődött, majd az első prózai kötetének, a Sárbogárdi Jolán álnéven írt A test angyalának a történetével folytatódott.

Sárbogárdi Jolán indulása

Milyen lehet két nap alatt megírni egy 42 oldalas történetet? – az első prózakötetének megírására két ihletforrás is került. Az egyik a pénz. Ismerőse abból akart meggazdagodni, hogy a kilencvenes években népszerű Júlia-regények mintájára adjon ki szerelmes regényeket.

A másik a kihívás. Milyen az, ha egy történet folytatható, reggel befűzi az író a lapot, és ír, ebéd után pedig ott folytathatja, ahol abbahagyta. A test angyalának naiv lányregényekre emlékeztető hangvétele szándékos választás volt.

Irodalmat nyelv nélkül nem lehet csinálni, valahol a tónust le kell ütni – tanuljuk az írás alapjait Parti Nagytól –, ezért már az első mondata ironikus, groteszk: Margittay Edina még soha nem volt egymáséi.

Kegyelmi és félkegyelmi állapotok

Az ihlet, múzsa és munka egymáshoz való viszonyát tárgyalták részletesen, amiről úgy képzelik a szerzők, hogy az olvasót rettenetesen érdekli: hogyan születik az irodalmi mű? Lehet, hogy igazuk van.

A rossz, hír, hogy a múzsa nem dolgozik helyettünk.

„Nem igaz, hogy nem lehet verset írni bármikor. Persze vannak kegyelmi és félkegyelmi állapotok a költő életében, az ihletet, mint a delejt, elő lehet állítani bizonyos módszerekkel, és be lehet indítani az embert, mint egy versíró gépet. Dolgozni kell, mert ha az ember fél évig nem ír verset, elnehezedik a keze, görcsös lesz. Minden nap le kell írni egy sort” – jegyeztük le az íróvá, költővé válás másik nagy titkát.

Majd néhány mondat következett az iszonyúan tiszta mondatú, óriási költő - kedvencről, Kosztolányiról. Kosztolányit a kamasz imádja, a felnőtt giccsesnek látja, az idős ember pedig ismét beleszerelmesedik – hangzott el. Parti Nagy viszont kamaszként nem lelkesedett érte, Adyt sem kedvelte, és bár ma már nagy költőnek tartja, most sem tud az adyzmussal, a váteszi szereppel azonosulni. KAF szerint nehéz és nem is kell kibújni e szerepből, inkább az

idézőjeleket kell kitenni. Kosztolányi nagyságára, nyelvi tisztaságára, magyar nyelvismeretére csak később jött rá. Mint ahogy arra is, maga sem műveli olyan szinten anyanyelvét, mint amennyit a magyar nyelv gazdagsága lehetővé tenne.

A líra mint pasziánsz, a pasziánsz mint líra

KAF kérésére Parti Nagy felolvasott néhány verset a Szódalovaglás (1990) kötetéből, és a húsz évvel ezelőtti alkotási stratégiájáról is felfedte kártyáit. Még hogy a költő nem játszik.

A nyolcvanas évek zűrzavarában, amikor épp úgy döntött, szabadúszóként tengeti tovább az életét, mert a szerkesztésről kiderült egész embert követel.

Hogy ne bolonduljon meg a szabadságtól, sokat írt cetlikre. Kisbőröndnyi négy, nyolc soros cetligyűjteménye volt, amit megolvasztott a véletlen, és két éven át, pasziánszos rakosgatással dolgozta fel kerek történeté.

Hogy a padlóra terített papírlapokat el ne fújja a szél, becsukott ablak mögött folyt a rakosgatás, addig, míg össze nem állt a Szódalovaglás verseskötet.

„Posztavantgárd gesztus” értékelte a türelemjátékot K.A.F.

Alkalmi, felkérésre született szonett és szabadon írt vers is elhangzott – a hallgatóság hangos nevetéssel értékelte a zseniális partis nyelvi bravúrokat.

Kortalanná kikeverni a nyelvet

Hogyan lehet, lehet-e egyáltalán együtt működtetni a versekben tetten érhető archaizmusokat, neologizmusokat, szlenget?

„A nyelv meglehetősen furcsa eszköz, a szövegek írnak engem, és ahogy öregszem, megrémülök, hogy mennyire kevésbé ismerem a nyelvet. Ami érdekel, az a nyelv váratlansága, kiszámíthatatlansága. Egyezkedünk: ketten csináljuk, amit csinálunk. Kétezer éve életről, halálról, szerelemről beszél az irodalom, a hogyant mindenki másként meséli el, és ezen a hogyanon múlik minden. Ez nyelvi kérdés. Engem elkezdett izgatni, hogyan lehet a 17–18. századi nyelv anyagát a maival keverni, mit bír ki, és hogyan lehet egy kortalan nyelvet kikeverni.”

Az író is olyan jól szórakozik-e mint a közönség?

A verscsinálás bohóckodás, aki nem látja benne a játékot, az nem látó – oktat ki Parti. Nagy baj lenne, ha műcsinálás – árulkodó szó – közben olyan jól szórakoznék, mint az olvasó. Humoros szöveget már írtam, de a kérdés az, mennyire lehet a nevetés-sírás határán működni. Nagy baj, ha a színész szétröhögi a saját szövegét – vázolja őszintén a szerző, és bevallja, hogy mire kikerül a kezéből a szöveg, már annyira unalmassá válik számára, mint kovácsnak a kalapács.